

TEORIE OBORU

Základní okruhy sestávají z reflexe a teorie psychosomatických disciplín (dialogické jednání, autorské čtení, výchova k hlasu, řeči, pohybu, ke hře a herectví, vč. vlastní zkušenosti) a z témat dotčených na psychologii a filosofii. Níže najdete inspirativní či instruktivní návrhy. Hlavní studijní texty o psychosomatice a KATaP najdete v knize Kolektiv: Psychosomatické disciplíny v teorii a praxi. Nakladatelství AMU, Praha 2011.

1

Dialogické jednání s vnitřním partnerem

Smysl. Možnosti. Aplikace. Osobní zkušenost. Nedivadlo jako zdroj psychosomatické koncepce Ivana Vyskočila.

Doporučená literatura

Ivan Vyskočil: Dialogické jednání s vnitřním partnerem, Praha, Brkola, 2012

Ivan Vyskočil: Ke studiu herectví (řeč ku přiznání profesury v oboru herectví), in Svět a divadlo 1–2/1992

Ivan Vyskočil: Vždyť přece létat je snadné, 1963, 1964, 2006, Kosti, 1966, 1993, Malé hry, 1967, Ivan Vyskočil a jiné povídky, 1971, Malý Alenáš, 1990, 1997, 2005

Nedivadlo Ivana Vyskočila (ed. P. Rut), 1996, 2016

Vždyť přece létat je o hubu (rozhovory Přemysla Ruta s Ivanem Vyskočilem), Portál, Praha 2000
Sborníky z konferencí/seminářů KATaP a Ústavu pro výzkum a studium autorského herectví (ke stažení na webu katedry)

Michal Čunderle a Jan Roubal: Hra školou, dvakrát o Ivanu Vyskočilovi, Nakladatelství Studia Ypsilon, Praha 2001

Jan Roubal: Divadlo jako neodhozený žebřík, JAMU, Brno 2015

www.ivanvyskocil.cz

2

Autorské čtení

A/ Jeho nároky a smysl

B/ Jeho jevištní žánry (kabaret, text-appeal)

Doporučená literatura

Pro BcA.:

Ivan Vyskočil: Autorské čtení (in Řeč, mluva, hlas; sborník, AMU, Praha 2006)

Irena Hamzová Pulicarová: Vyznání autorskému čtení (in Autor – autorství; sborník, AMU, Praha 2010)

Ivan Vyskočil: Veřejné autorské čtení jako nutná, završující i iniciační fáze autorské slovesné tvorby (in Psychosomatické disciplíny v teorii i praxi; sborník, AMU, Praha 2011)

Michal Čunderle: O čtení nahlas (tamtéž)

Přemysl Rut: O autorském čtení (in Almanach, MAKE, Praha 2014)

Pro MgA.:

Předchozí texty plus:

Ivan Sergejevič Turgeněv: Gogol (in Vzpomínky na literaturu, Odeon, Praha 1985, str. 68–70)

Boris Ejchenbaum: Iluze skazu (in Jak je udělán Gogolův Plášť a jiné studie, Triáda, Praha 2012, str. 29–31)

Max Frisch: K lyrice (in Deník 1946–1949; ERM, Praha 1995, str. 163–169)

Ivan Vyskočil: Poslední den (in Nedivadlo Ivana Vyskočila, Český spisovatel, Praha 1996, str. 21–65)

3

Výchova k řeči

A/ Smysl řeči a výchovy k řeči, autenticita versus kultivace (sebe/reflexe),

B/ orální gesto, jednání řečí, nonverbální složka řeči, tělovost řeči,

C/ praktická interpretace textu, interpretace textu jako objevování autora,
D/ výchova k řeči versus autorské čtení, DJ, recitace, herecká, zpívané slovo – rozdíly, podobnosti, průniky.

Doporučená literatura

Brecht: O nerýmované lyrice s nepravidelnými rytmy (in Myšlenky, Praha, 1958)

Červinka: Kýč v uměleckém přednesu (in Slyšet se navzájem, Praha 1966, ed. Vladimír Justl)

Čunderle: O řeči, 2012, Dialogy řeči, 2013

Frynta: Závratné pomyšlení (zejm. Odsouzení k poezii, Hospodská historka, Zaříkadla, K čemu je verš, Slovesná umění a kniha), 1993, resp. totéž in Eseje, 2013

Potužáková: Psáno ústy, čteno ušima, 2013

Pulicarová: K naplněnému sdělení, 2013, Rut: Parlando cantabile, 2017

Sacks: Muž, který si pletl manželku s kloboukem (zejm. Prezidentova řeč), 1993, 2008, 2015

Vyskočil: Chvála přednesu (nepublikováno)

4

Výchova k hlasu

A/ Psychosomatický pohled na hlasovou výchovu

B/ Kultivace hlasového projevu

C/ Hlasový projev pěvecký, hlasový projev mluvený

D/ Hlas – jeho role v autorském projevu

Doporučená literatura

Čunderle, M. (ed.): Hlas, mluva, řeč / Řeč, mluva, hlas. Praha, AMU 2006.

Hančil, J.: Hlas individuality, in Svět a divadlo 1993, č. 1.

Lewis, D.: Tao dechu. Praha, Pragma 2000.

Martienssenová-Lohmanová F.: Vědomé zpívání. Praha, SNP 1987.

Válková, L.: K psychologickým aspektům výchovy k profesionálnímu hlasovému a zpěvnímu projevu, in Psychosomatický základ veřejného vystupování, jeho studium a výzkum. Praha, AMU 1999.

Válková, L. – Vyskočilová, E.: Hlas individuality, psychosomatické pojetí hlasové výchovy. Praha, AMU 2007.

5

Výchova k pohybu

A/ Základní pojmy: tempo, rytmus, dynamika, neutralita jako výchozí bod, gesto, hlava, ramena, pánev a polohy pánve, hesla týkající se rukou a nohou ad. (Kröschlová, E.: Jevištní pohyb, nakl. AMU – čtvrté vydání)

B/ Základní absolvovaná témata: prostor, výchozí bod/situace – hledání neutrality, iniciace pohybu jednotlivými částmi těla, hra rukou a nohou (čtyři letory, příběh), barvy, zvíře a člověk, taneční klauniáda jako první pokus, klauniáda a její principy, hra s objektem

C/ Reflektujte, jak jste/byste využil/a principy některého ze základních absolvovaných témat ve vlastní tvorbě, nebo v pedagogice (příprava lekce, konkrétní struktura; možná praktická ukázka (krátký videozáznam, fotodokumentace)

6

Výchova k herectví

Osobnostní herectví a autenticita. Bytostný projev, tělové zapojení, celostnost. Jevištní osobnost versus civilní kvazi autentický projev. (J. Vostrý: O hercích a herectví, P. Brook: Prázdný prostor, Pohyblivý bod, There Are No Secrets, články ve sborníku Osobnostní herectví a cesta k němu, DAMU 2009)

Konvencionální a expresivní chování a scénické jednání. Význam konvencionálního chování pro kontury herecké postavy. Sebe prezentace/sebescénování, hraní a scénické jednání. Status a jeho význam pro situaci. (J. Honzl: Mimický znak a mimický příznak, in Základy a praxe moderního

divadla, Orbis, 1963, J. Vostrý: O hercích a herectví, E. Goffman: Všichni hrajeme divadlo, K. Johnstone: Impro)

Maska, typ, role, setkání s určujícím vnějším tvarem. Souvislost typu a dramatického žánru.

Autorské herectví a hraní rolí. Brechtova pouliční scéna. Vyskočilovo narativní divadlo a divadlo vzniklé z hospodské historky. (J. Vostrý: O hercích a herectví, M. Čechov: O herecké technice, P. Hall: Exposed by the Mask: Form and Language in Drama, Playwrights Canada Press, 2000)

Výchova k herectví: Průniky Stanislavského systému s dialogickým jednáním a autorským herectvím (okruhy pozornosti a veřejná samota, dané okolnosti, představitivost a fantazie, tvůrčí stav, adekvátní jevištní napětí a tělové zapojení, průběžné jednání. Pozornost a soustředění. Michail Čechov, důležitost představy, psychologické gesto, atmosféra a individuální pocit. (R. Lukavský: Stanislavského metoda herecké práce, M. Čechov: O herecké technice, J. Hančil: Mluví ‚Stanislavskij‘ anglicky? Studie publikované ve sborníku Osobnostní herectví a cesta k němu) Herectví jako zaměřené scénické působení. Konkrétnost. Charakteristika zacíleného jednání. Herectví jako reakce na konkrétní impuls. Představa jako impuls k jednání. (D. Donnellan: Herec a jeho cíl, J. Hančil: Dialogické jednání jako otevřená otázka, J. Hančil: Divácké strategie dialogického jednání, M. Čechov: O herecké technice)

Jak byste definovali pojem situace, jednání v situaci z hlediska DJ a herecké propedeutiky? Pojem motivace.

Objasněte pojem zpětná vazba z hlediska zkoušení DJ, práce v herecké propedeutice a autorském čtení.

Které základní pojmy Stanislavského používáme v DJ a herecké propedeutice? Kdo je autorem/autory pojmů orální gesto, psychologické gesto, chude divadlo, epické divadlo, zcizovací efekt, drama ve zrodu, etika herce?

V čem je nám DJ inspirací při zkoušení herecké propedeutiky? Zkuste definovat rozdíl mezi zkoušením DJ, herecké propedeutiky a přístupem ovýklým v dramaťácích a zkoušením na představení, ať už v ochotnických, či profesionálních skupinách? Jaký je rozdíl v koncentraci a zaměření? Rozdíl v pedagogickém přístupu?

7

Hra

Východiska. Smysl. Možnosti. Aplikace. Hráč.

Doporučená literatura

Berne, Eric: Jak si lidé hrají. Praha: Svoboda 1970

Caillos, Roger: Hry a lidé. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon 1998

Černý, Jiří: Fotbal je hra. Praha: Československý spisovatel 1968

!Fink, Eugen: Oáza štěstí. Praha: Mladá fronta 1992!

Goffman, Erving: Všichni hrajeme divadlo. Praha: Nakladatelství Studia Ypsilon 1999

Huizinga, Johan: Homo ludens. Praha: Mladá fronta 1971

Slavíková, Eva: Možnosti hry. Praha: Brkola 2011